

Tilläggsbudget för år 2001 – Utgiftsområde 6 Totalförsvar

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över förslag 1 till tilläggsbudget för budgetåret 2001 i proposition 2001/02:1

Regeringen

6:1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 969 792 000 kr.

I tilläggsbudget i samband med 2001 års ekonomiska vårproposition anmälde regeringen att den vid behov avsåg att återkomma till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2002 med en eventuell ytterligare omfördelning av medel mellan förbandsverksamhet och materielanskaffning. För att komma till rätta med den ekonomiska obalansen för innevarande år föreslår regeringen att anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 300 000 000 kr och att anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med motsvarande belopp.

6:2 Fredsfrämjande truppinsatser

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 081 762 000 kr.

För att finansiera utökade fredsfrämjande truppinsatser behöver anslaget 6:2 *Fredsfrämjande truppinsatser* ökas med 172 063 000 kr.

Finansiering sker genom minskning av anslagen

- 6:4 *Funktionen Civil ledning* med 3 407 000 kr,
- 6:5 *Funktionen Försörjning med industrivaror* med 15 000 000 kr,
- 6:6 *Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst* med 80 280 000 kr,
- 6:10 *Funktionen Telekommunikationer m.m.* med 60 716 000 kr,
- 6:11 *Funktionen Postbefordran* med 3 000 000 kr,
- 6:12 *Funktionen Transporter* med 705 000 kr,
- 6:13 *Funktionen Energiförsörjning* med 7 470 000 kr och
- 6:19 *Nämnder m.m.* med 1 485 000 kr.

Regeringen avser efter riksdagens godkännande av här angivet förslag besluta att de myndigheter vars anslag minskas får disponera anslagssparanden med motsvarande belopp. Härigenom kompenseras myndigheterna för de lägre anslagen och verksamheten påverkas inte.

6:3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 527 833 000 kr.

Regeringen föreslår att anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* får användas även för materielavveckling vid underhållsregementen.

I syfte att tydliggöra ändamålen med anslagen har regeringen inlett en översyn av vilka verksamhetsutgifter som bör belasta anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* respektive 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* för att åstadkomma en mer rättvisande budgetering och redovisning. Vissa utgifter för avveckling, underhåll, modifiering och utveckling som i dag belastar anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* bör fortsättningsvis belasta anslaget 6:3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling*. Försvarsmakten har bl.a. haft problem med att rätt planera in utgifterna för dessa verksamheter under respektive anslag vilket bidragit till obalanser mellan anslagen.

7:3 Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 431 000 kr.

Enligt räddningstjänstlagen (1986:1102) har en kommun vid stora kostnadskrävande räddningsinsatser rätt till viss ersättning från staten för den del av räddningstjänstkostnaderna som överskrider självrisken. Under 2001 har flera ansökningar behandlats bl.a. på grund av snöovädrat i Gävle 1998, översvämningarna i Arvika 2000 och tågolyckan i Borlänge 2000. Även Statens have-

rikkommissions utredningskostnader för bl.a. Göteborgsbranden belastar detta anslag. Statens räddningsverk bedömer att ersättningarna till kommunerna kan komma att överskrida de medel som är tillgängliga på anslaget 7:3 *Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.* Anslaget bör därför ökas med 14 000 000 kr.

Finansiering sker genom att anslaget 6:6 *Befolkningsskydd och räddningstjänst* minskas med motsvarande belopp.

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i Fö274 yrkande 8 (m kommitté) att anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 200 miljoner kronor utöver det förslag som regeringen lämnat för att komma till rätta med den ekonomiska obalansen, dvs. sammanlagt 500 miljoner kronor. Moderata samlingspartiet föreslog redan i våras att anslaget skulle ökas och då med 700 miljoner kronor vilket Försvarmakten hemställt om. Hade detta då beviljats av riksdagen kunde många av de negativa effekter som de ytterligare besparingarna inom förbandsverksamheten har medfört ha undvikits. Försvarmakten har i sin halvårsrapport prognosticerat ett överutnyttjande mellan 100 och 500 miljoner kronor. Enligt Moderata samlingspartiet bör därför anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med ett belopp som motsvarar den övre gränsen, 500 miljoner kronor, som Försvarmakten angivit.

Anslaget 6.3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* bör sålunda reduceras med sammanlagt 500 miljoner kronor.

Kristdemokraterna framhåller i Fi274 (kd kommitté) att förbandsverksamheten i Försvarmakten under senare år har varit begränsad. Detta leder till att kompetensen hos både anställd personal och värnpliktig personal har blivit lidande. Ominriktningen från ett invasionsförsvar till en insatsorganisation med hög kompetens, kvalitet och flexibilitet kräver en utökning av utbildnings- och övningsverksamheten. Försvarmaktens anpassningsförmåga ligger bland annat i övningsverksamheten som är helt nödvändig för att behålla och motivera kvalificerad personal. En väl utvecklad förbandsverksamhet ger den kompetens som krävs för att förbanden skall kunna nå hög operativ förmåga i framtida insatsmiljöer.

Kristdemokraterna föreslår mot den bakgrunden att anslaget 6:1 Förbandsverksamhet och beredskap inom utgiftsområde 6 Totalförsvar ökas med 200 miljoner kronor innevarande år *utöver* den förstärkning om 300 miljoner kronor som regeringen föreslår, dvs. sammanlagt 500 miljoner kronor. För att finansiera ökningen – utöver regeringens förslag – föreslår Kristdemokraterna att anslaget 2:10 Avsättning för garantiverksamhet inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning bör minskas med motsvarande belopp.

Folkpartiet liberalerna anser i Fi294 (fp parti) att riksdagen bör avslå regeringens förslag att omfördela 300 miljoner kronor från materielanskaffning

till förbandsverksamhet. Folkpartiet anser att en av orsakerna till underskottet i förbandsverksamheten är att fler värnpliktiga har inkallats till pliktutbildning än vad behoven för att kunna fylla krigsorganisationen motiverar. Regeringens förslag att omfördela medel kan möjligen antyda att även regeringen är medansvarig för felbudgeteringen.

Försvarsutskottets överväganden

Utskottet anser i likhet med regeringen, Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna att det under innevarande budgetår bör ske en omfördelning av budgetmedel *från* anslaget *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling till* anslaget *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* Därmed åstadkoms en bättre avvägning mellan Försvarsmaktens resurser under året.

Utskottet anser emellertid att riksdagen bör bifalla regeringens förslag att omfördela 300 miljoner kronor mellan de berörda anslagen.

Utskottet avstyrker sålunda motion Fö274 yrkande 8 samt motionerna Fi274 och Fi294 såvitt avser utgiftsområde 6.

Utskottet har i övrigt inget att invända mot vad regeringen anfört beträffande förslag till tilläggsbudget avseende utgiftsområde 6 Totalförsvar. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Stockholm den 25 oktober 2001

På försvarsutskottets vägnar

Henrik Landerholm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Landerholm (m), Tone Tingsgård (s), Karin Wegestål (s), Stig Sandström (v), Åke Carnerö (kd), Olle Lindström (m), Ola Rask (s), Håkan Juholt (s), Berit Jóhannesson (v), Margareta Viklund (kd), Anna Lilliehöök (m), Lars Ångström (mp), Runar Patriksson (fp), Björn Leivik (m) och Berndt Sköldestig (s).

Avvikande meningar

1. Henrik Landerholm, Olle Lindström, Anna Lilliehöök och Björn Leivik (alla m) anför:

Moderata samlingspartiet föreslog redan i våras att 700 miljoner kronor skulle omfördelas inom utgiftsområdet vilket Försvarmakten hemställt om. Hade detta då beviljats av riksdagen kunde många av de negativa effekter som de ytterligare besparingarna inom förbandsverksamheten har medfört ha undvikits. Försvarmakten har i sin halvårsrapport prognosticerat ett överutnyttjande mellan 100 och 500 miljoner kronor. För att komma till rätta med den ekonomiska obalansen bör sammanlagt 500 miljoner kronor omfördelas inom utgiftsområdet. Enligt Moderata samlingspartiet bör därför anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 500 miljoner kronor. Anslaget 6.3 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* bör sålunda reduceras med motsvarande belopp dvs. sammanlagt 500 miljoner kronor.

2. Åke Carnerö och Margareta Viklund (båda kd) anför:

Förbandsverksamheten i Försvarmakten under senare år har varit begränsad. Kompetensen hos både anställd personal och värnpliktig personal har blivit lidande. Ominriktningen från ett invasionsförsvar till en insatsorganisation med hög kompetens, kvalitet och flexibilitet kräver en utökning av utbildnings- och övningsverksamheten. Försvarmaktens anpassningsförmåga ligger bland annat i övningsverksamheten som är helt nödvändig för att behålla och motivera kvalificerad personal. Därför bör anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet och beredskap m.m.* ökas med 200 miljoner kronor utöver det förslag som regeringen har lämnat. För att finansiera ökningen – utöver regeringens förslag – föreslår Kristdemokraterna att anslaget 2:10 *Avsättning för garantiverksamhet inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning* bör minskas med motsvarande belopp.

3. Runar Patriksson (fp) anför:

Folkpartiet anser att en av orsakerna till underskottet i förbandsverksamheten är att fler värnpliktiga har inkallats till pliktutbildning än vad som behövs för att kunna fylla krigsorganisationens behov. Regeringens förslag att föreslå en omfördelning av medel kan möjligen antyda att även regeringen är medansvarig för felbudgeteringen. Regeringen och Försvarmakten har än en gång misslyckats i budgetering och uppföljning, så att ett stort underskott uppstått i förbandsverksamheten. Detta är inte acceptabelt. Därför bör riksdagen avslå regeringens förslag att omfördela 300 miljoner kronor från materielanskaffning till förbandsverksamhet.